

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Педагогічний факультет
Кафедра теорії та методик дошкільної освіти

Дипломна робота
магістра

з теми: **«ЗАСТОСУВАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ»**

Виконала: здобувач II курсу,
групи DO1-M22z
спеціальності 012 Дошкільна освіта
Фаберська Оксана Василівна

Керівник: **Демчик К.І.**,
кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри теорії та
методик дошкільної освіти

Рецензент: **Бахмат Н.В.**,
доктор педагогічних наук, професор

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЗАСТОСУВАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	6
1.1. Мультимедійні технології в освітньому процесі закладу дошкільної освіти як психолого-педагогічна проблема.....	6
1.2. Особливості застосування мультимедійних технологій в освітньому процесі закладу дошкільної освіти.....	22
РОЗДІЛ 2. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	40
2.1. Педагогічні умови застосування мультимедійних технологій в освітньому процесі закладу дошкільної освіти.....	40
2.2. Організація та методика проведення дослідно-експериментальної роботи.....	52
2.3. Аналіз результатів експериментального дослідження.....	58
ВИСНОВКИ.....	62
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	65
ДОДАТКИ.....	70

ВСТУП

В умовах сучасного інформаційного суспільства постає нагальна потреба в інформатизації освіти, метою якої є глобальна раціоналізація інтелектуальної діяльності шляхом використання нових інформаційних технологій, радикальне підвищення ефективності та якості формування особистості, новий тип мислення, що відповідає потребам постіндустріального суспільства.

Поширення мультимедійних технологій в освіті – це історичний процес, який відображає зміни в сучасних методах навчання, їх еволюцію, що сприяє їх розвитку в цілому і, головне, впливає на розвиток освіти. Нині в педагогічну практику впроваджується новий етап комп'ютеризації освітнього процесу, зумовлений розвитком мультимедійних технологій. Включення мультимедійних технологій в освітній процес сприяє розвитку та урізноманітненню діяльності, що має підвищити ефективність провідного виду діяльності. Крім того, ефективним способом активізації пізнавальної діяльності дошкільнят є використання мультимедійних технологій в освітньому процесі. У зв'язку з цим важливим завданням є пошук ефективних педагогічних умов, новітніх підходів до організації роботи з дітьми дошкільного віку з використанням мультимедійних технологій.

Доцільність звернення до обраної проблеми підтверджується вимогами нормативно-правових документів: законів України «Про освіту», «Про дошкільну освіту», «Концепції освіти дітей раннього та дошкільного віку», Концепції «Нова українська школа», «Базового компонента дошкільної освіти (Державного стандарту дошкільної освіти) нової редакції».

Аналіз досліджень і публікацій з проблеми формування комп'ютерної грамотності, інформаційної культури дітей дошкільного віку, перспективи та проблеми застосування мультимедійних технологій розглядають В. Биков, Р. Гуревич, А. Гуржій, М. Жалдак, Ю. Жук, І. Захарова, В. Ключко, А. Коломієць, І. Підласий, Є. Полат, І. Роберт, А. Хуторський та ін.

Обґрунтування дидактичних принципів в умовах комп'ютерного навчання знаходимо в працях А. Верлань, В. Садикової, А. Серьожкіної, А. Соловова, Н. Тверезовської та ін..

Незважаючи на дослідженість різних аспектів означеного питання, актуальним залишається виокремлення педагогічних умов використання мультимедійних технологій в освітньому процесі закладу дошкільної освіти, що й зумовили вибір теми дослідження: **«Застосування мультимедійних технологій в освітньому процесі закладу дошкільної освіти»**.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити педагогічні умови застосування мультимедійних технологій в освітньому процесі закладу дошкільної освіти.

Відповідно до мети сформульовано **завдання дослідження**:

1. З'ясувати теоретичні засади застосування мультимедійних технологій в освітньому процесі закладу дошкільної освіти.
2. Теоретично обґрунтувати педагогічні умови застосування мультимедійних технологій в освітньому процесі закладу дошкільної освіти.
3. Експериментально перевірити ефективність виявлених та теоретично обґрунтованих педагогічних умов застосування мультимедійних технологій в освітньому процесі закладу дошкільної освіти.

Об'єкт дослідження процес застосування мультимедійних технологій в освітньому процесі закладу дошкільної освіти.

Предмет дослідження педагогічні умови застосування мультимедійних технологій в освітньому процесі закладу дошкільної освіти.

Методи дослідження: *теоретичні*: аналіз, синтез, порівняння, узагальнення, систематизація теоретичних і дослідних даних, застосованих для виявлення стану розробки досліджуваної проблеми, вивчення основних понять дослідження; структурно-функціональний аналіз для визначення, теоретичного обґрунтування та експериментальної перевірки педагогічних умов застосування мультимедійних технологій в освітньому процесі закладу дошкільної освіти; *емпіричні* – бесіди, узагальнення педагогічного досвіду,

вивчення педагогічної документації; *методи математичної статистики* – для математичної та статистичної обробки отриманих упродовж дослідження результатів педагогічного експерименту.

Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає у впровадженні в освітній процес закладу дошкільної освіти ясла-садок №18 комбінованого типу Червоноградської міської ради педагогічних умов застосування мультимедійних технологій в освітній процес закладу дошкільної освіти.

База дослідження. Закладу дошкільної освіти ясла-садок №18 комбінованого типу Червоноградської міської ради Львівської області.

Апробація результатів дослідження. Основні положення і результати дослідження обговорено на засіданнях кафедри теорії та методик дошкільної освіти та доповідалися на конференціях різних рівнів.

Публікації. Основні результати дослідження викладено в 1 науковій публікації.

Структура роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг кваліфікаційної роботи 83 сторінки. Основний текст дослідження викладено на 62 сторінках.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено педагогічні умови застосування мультимедійних технологій в освітньому процесі закладу дошкільної освіти.

Здійснена розвідка дала змогу сформулювати наступні висновки:

1. З'ясовано теоретичні засади застосування мультимедійних технологій в освітньому процесі закладу дошкільної освіти.

Аналіз дидактичної, інформаційної і технічної сторін мультимедіа дозволив встановити, що технології мультимедіа – це комп'ютерна технологія, яка дає змогу в інтерактивному режимі відображати інформацію в різних її формах прояву (текст, звук, відео, графіка, анімації, слайди, мультиплікації тощо). Мультимедійні технології навчання – це програмні продукти, що поєднують у собі різноманітну інформацію (текстову, звукову, графічну, анімаційну тощо) навчально-пізнавального характеру та здатні працювати в інтерактивному режимі. Прогресуюча комп'ютеризація освіти дає надію сподіватись, що використання мультимедійних технологій буде невід'ємним елементом будь-якого сучасного заняття у закладі дошкільної освіти.

2. Виявлено та теоретично обґрунтувати педагогічні умови застосування мультимедійних технологій в освітньому процесі закладу дошкільної освіти.

На основі аналізу освітнього процесу у закладах дошкільної освіти виявлено та теоретично обґрунтовано такі педагогічні умови застосування мультимедійних технологій в роботі з дітьми дошкільного віку: мотиваційне забезпечення оволодіння дітьми дошкільного віку мультимедійних технологій в умовах створення мультимедійно-навчального середовища; алгоритмізація вихователями освітнього процесу у закладу дошкільної освіти на основі системного використання мультимедійних технологій; організація

процесу засвоєння дітьми дошкільного віку навчального матеріалу, представленого мультимедійними технологіями.

Окреслені педагогічні умови застосування мультимедійних технологій в освітньому процесі закладу дошкільної освіти визначають основні вимоги до їх мотивів, а також специфіку вибору змісту, засобів, методів, форм навчання. Для стимулювання дітей дошкільного віку до використання мультимедійних технологій необхідно організовувати певне мультимедійно-навчальне середовище для виявлення, розкриття й удосконалення здібностей та навчальних можливостей дітей дошкільного віку, створення умов для якісного самостійного засвоєння матеріалу, для розвитку пізнавального інтересу; дотримуватися визначених дидактичних принципів у навчанні із застосуванням мультимедійних технологій; спонукати дітей дошкільного віку до здійснення продуктивної самостійної пізнавальної діяльності.

3. Експериментально перевірено ефективність виявлених та теоретично обґрунтованих педагогічних умов застосування мультимедійних технологій в освітньому процесі закладу дошкільної освіти

З метою експериментальної перевірки ефективності педагогічних умов застосування мультимедійних технологій в освітньому процесі закладу дошкільної освіти, виявлені наступні відсотки інтересу дітей дошкільного віку до занять із застосуванням мультимедійних технологій: 58% дітей відповіли, що вивчати нові теми з елементами мультимедіа цікавіше; 28,6% дітей не мало значення у якому вигляді сприймати інформацію; 14,4% дітей не виявляли інтересу до мультимедійних продуктів. Тобто, в процесі дослідження з'ясувалося, що рівень інтересу дітей дошкільного віку до здійсненої з ними роботи зростає із упровадженням мультимедійних технологій. Отже, педагогічні умови впровадження мультимедійних технологій в експериментальній групі під час роботи з дітьми дошкільного віку сприяли урізноманітненню форм навчальної діяльності, створенню позитивного настрою на занятті, формуванню нових умінь і навичок у дітей дошкільного віку, у результаті чого діти експериментальної групи

продемонстрували кращі результати по сформованій готовності до застосування мультимедійних технологій. Діти здобули уміння та навички оперувати інформацією в електронному вигляді, організовувати свою пізнавальну діяльність у навчальний час під час роботи з мультимедійним продуктом, уміння використовувати мультимедійні технології навчання у самостійній навчальній діяльності. Це сприяло формуванню особистості дитини, яка має стійку потребу до пізнання, багату творчу уяву, новаційне ставлення до застосування мультимедійних технологій.

Результати проведеного педагогічного експерименту дали змогу зробити висновок про те, що впровадження педагогічних умов застосування мультимедійних технологій сприяло значному вдосконаленню роботи з дітьми дошкільного віку, а також підвищенню рівня готовності дітей до застосування мультимедійних технологій в освітньому процесі за умови дотримання визначених педагогічних умов.

Однак, проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів проблеми до застосування мультимедійних технологій в освітньому процесі закладу дошкільної освіти. Подальшого наукового пошуку потребує вивчення досвіду європейських країн щодо застосування мультимедійних технологій у роботі з дітьми дошкільного віку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Базова програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у світі». Під ред. О.Л. Кононко. Київ: Світич, 2018. 430 с.
2. Базовий компонент дошкільної освіти (Державний стандарт дошкільної освіти) нова редакція» (2021 р.). Київ: Видавництво, 2021. 26 с.
3. Биков В.Ю. Сучасні завдання інформатизації освіти. Електронний ресурс. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2020. № 1 (15). URL: <http://www.nbuiv.gov.ua/ejournals/ITZN/em15/emg.html>.
4. Бондаренко О.М. Дидактичні умови застосування мультимедійних технологій у процесі навчання педагогічних дисциплін студентів педагогічних університетів: дис. ... канд. пед. наук: спец. 13.00.04 /Бондаренко Олена Миколаївна. Черкаси, 2010. 205 с.
1. Борис І. Мотиваційна сфера як проблемний чинник поведінки. *Психологія і суспільство*. 2012. № 2. С. 48–57.
2. Бурбело О.А. Мультимедійні презентації як один із засобів візуалізації інформації у навчальному процесі. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ ім. Е. О. Дідоренка*. 2014. № 2. 334 с.
3. Впровадження та поширення інформаційно-комунікаційних технологій у роботі дошкільного навчального закладу з дітьми, педагогами, батьками та громадськістю: *Тематичний збірник праць*. Рівне: РОІППО. 2018. 85 с.
4. Гороль П.К., Гуревич Р.С., Коношевський Л.Л., Шестопалюк О.В. Сучасні інформаційні засоби навчання. Вінниця: ВДПУ імені М. Коцюбинського, 2014. 535 с.
5. Гуревич Р.С. Інформаційно-комунікаційні технології в навчальному процесі та наукових дослідженнях: навч. пос. / Р.С. Гуревич, М.Ю. Кадемія. Вінниця: ТОВ «Планер», 2005. 366 с.

6. Гуревич Р.С. Інформаційно-телекомунікаційні технології в навчальному процесі та наукових дослідженнях: навчальний посібник для студентів педагогічних ВНЗ і слухачів інститутів післядипломної освіти. Київ: «Освіта України» 2016. 390 с.

7. Данилов О.В. Мультимедіа власноруч: текст, графіка, анімація, відео. *Шкільний Світ*: Вид. Л. Галіцина, 2016. 120 с.

8. Електронна бібліотека студента. Вплив перегляду мультиплікаційних фільмів на психологічний розвиток дошкільника: Електрон. ресурс. URL: <http://bibliofond.ru/view.aspx?id=653373>.

9. Желізняк Л.Д. Інтерактивний плакат як сучасний засіб. Електронний ресурс. URL: <http://osvita.ua/school/lessons>.

10. Завадський І.О., Забарна А.П., Microsoft Excel у профільному навчанні, ВНУ, 2011. 257 с.

11. Застосування мультимедійних засобів навчання та глобальних інформаційних мереж у наукових дослідженнях: навч.-метод. пос. / Укл.: Гуревич Р.С., Шестопалюк О.В., Шевченко Л.С. Вінниця, 2004. 124 с.

12. Захаревич М.А. Підвищення педагогічної ефективності навчання при використанні мультимедіа. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*: зб. наук. праць. Київ-Вінниця: ДОВ Вінниця, 2012. С. 134–140.

13. Іванова О. Підвищення інформаційно-комп'ютерної компетентності педагогів. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2020. № 2. С. 22–30.

14. Іванова С.В. Критерії та показники розвитку професійної компетентності вчителів. *Вісн. Житомирськ. держ. уту*. 2020. Вип. 52. *Пед. Науки*. С. 152–156.

15. Інформатика: Комп'ютерна техніка. Комп'ютерні технології. Посіб. Київ: Видавничий центр: Академія, 2011. 696 с.

16. Казаков Ю.М. Педагогічні умови застосування медіаосвіти в процесі професійної підготовки майбутніх учителів: автореф. дис. на

здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец.: 13.00.04 теорія та методика професійної освіти. Луганськ, 2017. 21 с.

17. Каратаєва М. Інтернет технології у методичній роботі. *Дошкільне виховання*. 2020. №8. С. 8–9.

18. Кедровіч Г. Оцінка дидактичної придатності вибраних мультимедійних програм. *Педагогіка і психологія професійної освіти*. 2020. № 2. С. 83–87.

19. Коваленко В.В. Проблеми підготовки вчителя і соціального педагога до застосування мультимедійних засобів для формування основ здоров'я молодших школярів Електронний ресурс. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2013. № 5 (37). URL : <http://journal.iitta.gov.ua>.

20. Корнєв В.П. Використання інформаційно-телекомунікаційних технологій : зб. наук. Праць. Київ: ДНВП: «Картографія», 2018. С. 50–53 с.

21. Корчевський Б.Б. Мультимедійні технології в навчанні. Створення навчальних відеофільмів. *Вісник Вінницького політехнічного інституту*. 2020. № 3. С. 118–123.

22. Косачова О. Буктрейлер як ефективний медіа ресурс сучасної бібліотеки. *Вісник Книжкової палати*. 2019. № 10. С. 15–18 с.

23. Лавренєва Г. П. Комп'ютер навчає, розвиває, розважає. *Дошкільне виховання*. 2019. №10. С. 8–9.

24. Левченко О.М., Коваль І.В., І.О.З авадський Основи створення комп'ютерних презентацій, ВНУ, 2010. 188 с.

25. Лозова В.І. Теоретичні основи виховання і навчання: навчальний посібник. Харків: ОВС, 2012. 400 с.

26. Ляшенко С. Інтеграція інформаційно-комунікаційних технологій у освітній процес. *Вихователь-методист дошкільного закладу*, № 7. 2019. С. 16–27.

27. Ляшенко С. Інтеграція інформаційно-комунікаційних технологій у освітній процес. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2020. № 8. С. 17–23.

28. Лунячек В.Е. Інформаційно-комунікаційні технології в управлінні загальноосвітнім навчальним закладом. Харків: Основа, 2014. 96 с.
29. Ляшко К.І. Електронні навчальні посібники в системі сучасної освіти. Електронний ресурс. URL: <http://dspace.pnpri.edu.ua>.
30. Марченко Д. Дидактичний рівень мультимедійних засобів навчання / . Марченко. *Рідна школа*. 2004. № 12. С. 70–72.
31. Морзе Н.В. Інформатика. Київ: *Школяр*, 2019. 23 с.
32. Методичні рекомендації щодо проведення презентацій. Дніпропетровськ : *КЗ Дніпропетровська обласна науково-методична бібліотека*, 2020. 14 с.
33. Жалдак М.І. Система підготовки вчителя до використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчальному процесі. *Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання*: зб. наук. праць. Київ: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2021. Серія №2. №11(1S). С. 31.
34. Мультимедіа та мультимедійні системи: Конспект лекцій для студентів спеціальності «Програмне забезпечення автоматизованих систем». Уклад. С.С. Забара, О.П. Цурін. Київ: Видавництво Університету України, 2013. 154 с.
35. Науменко Г.Г., Науменко О.М. Підготовка вчителя в умовах застосування ІКТ. *Комп'ютер у школі та сім'ї*. 2018. № 8. С. 6–10.
36. Нісімчук А.С., Падалка О.С., Шпак О.Т. Сучасні педагогічні технології: Навчальний посібник. Київ: Видавничий центр «Просвіта», 2020. 368 с.
37. Никишина І.В. Інноваційна діяльність сучасного педагога: методичний посібник. *Вчитель*, 2017. 91 с.
38. Олефіренко Н.В., Мультимедійні технології у дошкільній ланці освіти. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2020. № 2. Електронний ресурс. URL: <http://www/ime.edu-ua.net>.

39. Основи нових інформаційних технологій навчання: посібник для вчителів. За ред. Ю.І. Машбица. Інститут психології ім. Г.С. Костюка АПН України. К.: ІЗМН, 2018. 264 с.

40. Основи нових інформаційних технологій навчання: посібник для вчителів За ред. Ю.І. Машбица. психології ім. Г.С. Костюка АПН України. Київ: ІЗМН, 2017. 264 с.

41. Панченко А. Модернізація освітнього процесу у ЗДО в умовах інформатизації освіти. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. № 1. 2020. С. 11–15.

42. Риженко С.С. Про досвід використання мультимедійних технологій у навчальному процесі (у ВНЗ). Електронний ресурс. URL: <http://lineyka.inf.ua>.

43. Халамай І. Мультимедійна презентація як інструмент мульттерапії. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2020. № 6. С. 54–56.

44. Хміль Н.А. Віртуальні інтерактивні дошки та їх використання в освітньому процесі. Харків: ФОП Панов А. М., 2015. 74 с.

45. Цимбалюк О. Л. Використання ІКТ у дошкільних навчальних закладах.. *Педагогічний пошук*. 2019. № 3 (79). С. 36–41.

46. Чайковська О.А. Розроблення та впровадження мультимедійних програмно-педагогічних систем у навчальний процес. *Вища освіта України*. 2004. №1. С. 102–105.

47. Червинська О. Інформаційні технології – в освітній процес. *Дошкільне виховання*. 2021. №1. С. 12–13.

48. Шакотько В.В. Методика використання ІКТ у початковій школі. Київ: Комп'ютер, 2018. 128 с.

49. Шишка І.В. Використання мультимедійних технологій на уроках в початкових класах: Посібник, 2019. 250 с. Електронний ресурс. URL: www.yrok.net.ua/_ld/21/2182.doc.

50. Яковлева А.М. Сучасний тлумачний словник української мови. Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2017. 672 с.